1024

॥तत्वमुक्तावलीप्रारंभः॥

॥श्रीगणेशायनमः॥ ॥अथात्रकालनिर्णयः॥श्रावणेश्रवणेकुर्युरुपा
॥१॥ कर्मश्चलायनाः॥५५७॥सूत्रोक्तपौर्णमास्यामेतद्दिनत्रयोनकः॥सूत्रो
क्तिश्चश्रवणेनश्रावणस्येतियद्यपिशुक्लांतेश्रावणेश्रवणद्वयंभवतितथा
पिशुक्लपक्षश्रवणएवग्राह्यः॥हस्तयुक्तपंचमीसाहचर्यात्॥तस्याश्च
कृष्णपक्षेऽसंभवेनतत्संगतेः॥तथाचनिगमः॥हस्तेनशुक्लपंचम्यांश्रा
वण्यांश्रवणेनतु॥शौनककर्मयथोदितमिति॥यद्यपि श्रावणीराद्वे ॥१॥
नश्रवणयुतैवपौर्णमासीलभ्यते॥नक्षत्रेणयुक्तःकालइत्यनुज्ञासे

नातथापिश्रवणोपेतदिनाद्यस्थरुपारानंतकेवलायाअपितस्याःका
लांतरत्वव्यापनार्थं॥पुनःश्रावणोपारानंतुपंचम्यामपिसंबंधार्थं॥हस्त
संयुतत्वात्॥पंचम्यधिकरणेनदिवसविशेषेणतत्पंचम्यामनन्वयेनकेव
लापिपंचमीग्राह्या॥तद्वैचेआह॥द्वैचेतयोरौदयिकेग्राह्येश्रवणपर्वणी
तयोःश्रवणपर्वणोःशेषंस्पष्टं॥तथाचपरित्रिष्टे॥पर्वण्योदयिकेकुर्युः
श्रावण्यांतैत्तिरीयकाः॥बह्वृचाःश्रवणेकुर्युर्हस्तर्क्षंतिवर्जितइति॥औ
दयिकद्वयंचात्रसंबध्यते॥क्वचिच्छ्रवणस्यौदयिकत्वापवादमाह॥प्र

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

तिपन्निश्रितंपर्वग्राह्यंनश्रवणंपुनः॥तथोत्तराषाढयुतंकिंतुस्याद्वा
२ सवान्वितं॥५५९॥प्रति पन्निश्रितमप्यौदयिकंपर्वग्राह्यं॥तेनविनाप
रदिनेऔदयिकत्वासंभवात्॥श्रवणंपुनरौदयिक्यांप्रतिपद्यौदयि
कमपिग्राह्यं॥वक्ष्यमाणवाक्येनतत्सर्वविद्धप्रतिपदिऔदयिकंश्रव
णंननिषिध्यते॥तथाचानंतभट्टीयेस्मृतिः॥प्रतिपन्निश्रितेनैवनोत्त
राषाढसंयुतेश्रवणेश्रावणंकुर्याद्द्वादसंक्रांतिवर्जितइति॥औदयि २
कयोःश्रुतिपर्वणोःपरिमाणमाह॥संगवास्परतःपर्वप्रातःकालाधि

काश्रुतिः॥एतदौदयिकत्वंस्यादितिभट्टमतस्थितिः॥५६०॥षण्मुहूर्ता
धिकत्वंपर्वणःत्रिमुहूर्ताधिकत्वंचश्रुतेरौदयिकत्वमित्यनंतभट्टाः॥तथा
चास्मत्संतरं॥प्रातःसंगवयोर्योगःश्रुतिप्रतिपरोर्यदि॥उपाकर्मनकु
र्वीतपरतश्चेन्नदोषभागिति॥श्रुतिपर्वणोःप्रातःसंगवमात्रव्यापित्वे
नौदयिकत्वंदुर्लभमित्यर्थः॥अतोत्रनोपाकर्म॥किंतुतदधिकयोरेवत
योस्तद्भवतीत्यर्थः॥मतांतरमाह॥घटिकाद्वयमप्युक्तंपारिजातम
तेश्रुतेः॥संपूर्णेश्रवणेस्नाज्यमाद्यंनाडीचतुष्टयं॥५६१॥प्रयोगपारि

जातमतेतुघटिकाद्वयमप्यौदयिकंश्रवणंभवति।तथाचतत्रैवस्मृत्यंत
रं।उदयव्यापिताचेद्विष्णवर्क्षंघटिकाद्वयं।तत्कर्मसफलंज्ञेयंतस्य
पुण्यंतनंतकमिति।सोयंत्रिमुर्ताधिकाभावेऽनुकल्पः।संपूर्णेषष्टिदंडी
।नाडीचतुष्टयमितिअभिजिदंशोपलक्षणं।ततश्चषष्टिदंडाधिके
न्यूनेवाश्रवणेपंचदंशोभिजित्संज्ञोवर्ज्यः।तदुक्तंस्मृत्यर्थसारे।
श्रवणेआद्यघटिकाचतुष्टयाभिजिन्नक्षत्रांशंवर्ज्यमिति।अभिजि
त्समाणंतु।विवाहंदावने।वैश्वदेवतचतुर्लवः श्रवःपंचमूतवः

इहाभिजिन्मितिरिति।श्रुतिपर्वाविमेकथमित्यतआह।श्रुतिपूर्वाविमेपू
र्वपर्वाविमेतदिष्यते।यदापूर्वदिनेत्रिमुहूर्ताअधिकावाउत्तरषाढाउप
रिष्टाच्छ्रवणःपरदिनेचक्षयवशादुदयेनास्तितदापंचम्यादिकॉत्रयेका
र्यं।पंचम्यादिकालत्रयासंभवेतदाउत्तरषाढाविद्धमपिग्राह्यं।हस्त
पंचम्यावप्यौदयिकावेवग्राह्यौ।रैवकर्मणिपूर्वाण्हकं।एवंपर्वाविगु
णलोपेतुमुख्यस्येतिन्यायात्।किंचश्रुतिपर्वोत्तरयेतुश्रावणेशुक्ल
पंचमी५।२।हस्तयुक्तायदिभवेन्नदातदितिवृत्तिकृत्।श्रुतिपर्वणोर्ग्र

हसंक्रांत्यादिनादुष्टेहस्तयुक्ताश्रावणशुक्लपंचम्यांत्वितिवृत्तिकृतोत मी
४ त्राप्योचित्यात्। किंच। सहस्तान्यतिथिःशुद्धापंचमीवेतिशौनकोऽस्य
ष्टांतद्वाक्यंतूदाहृतंप्राक्। किंच।५६३।हेमाद्रिरप्युवाचात्रपंचमीके
वलामपिास्पृष्टांतथाचयाज्ञवल्क्यः।अभ्यायानामुपाकर्मश्रावण्यां
श्रवणेनवा।हस्तेनौषधिभावेवापंचम्यांश्रावणस्य स्थिति। किंच।श्रा
वणसंभवेभाद्रेतत्स्याकालपंचकंऽस्पृष्टं।५६४।अथहोलिकानिर्णयः ४
।होलिकांपूर्वविद्धायांरात्रौभद्रांविनादहेत्।सर्वरात्रिःसभद्राचेत्तदा

भद्रामुखंत्यजेत्।६७।स्पृष्टांतथाचस्कांदे।श्रावणीदुर्गनवमीदूर्वाचै
वदुताशनी।पूर्वविद्धैवकर्तव्यात्रिरात्रंवाऽविशेषतः।इतिपुराणस
मुच्चयेरात्रौभद्रावसानेतुहोलिकांतत्रदीपयेत्।इति।धर्मतत्त्वावलोके।
प्रदोषव्यापिनीग्राह्यापूर्णिमाफाल्गुणीतथा।तस्यांभद्रामुखंत्यक्त्वा
ज्याहोलानिशामुख इति।प्रदोषव्याप्यभावेपिपूर्वैवाप्रदोषव्यापिनी
नस्यात्तदापूर्वदिनेभवेत्।भद्रामुखंवर्जयित्वाहोलिकायाःप्रदीपनमि
ति।तस्यैवस्मरणात्।पूर्वविद्धापवादमाह।परेद्युःपूर्णिमाचेत्स्यात्सा

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

हो ईयामत्रयंदिवा॥सौयौन्हैंलिकाराहुःप्रतिपद्दृद्धितस्तरा६०प्रतिपद्दृद्धेः
५ पूर्णिमायांप्रक्षेपारासायं पूर्णिमैवेतिभावः॥यथाभविष्योत्तरे॥सार्द्ध
यामत्रयंवास्याद्वितीयदिवसेयदि॥प्रतिपद्वर्द्धमानातुतरासाहोलिकास्म
तेति॥किंच॥नान्यथाहोलिकाराहोदिवानप्रतिपद्युपि॥दिनंरिक्ताप्र
तिपदंविश्वेवर्जयेद्यतः॥अन्यथोक्तविषयाभावे॥ ॥७॥ ॥पत्र५॥
॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥ ५
॥ ॥तत्त्वमुक्तावलीसमाप्ता॥ ॥